

בין פטיש סטאלין וסדן איזנד
שהפך זמות היסטורית, וידידן היהודי
השפעה עצומה מאחורי הקלעים. תמונה

המאזן הצבאי: במקרה של מלחמה יעמוד חייל קומינפורטי מול כל חייל יוגוסלבי.
שיטתו החדשה של טיטו: כל מחלקה תהיה מסוגלת ללחום, כשהיא מנותקת, בלי אספקה ונורף.

שהצטרף בגיל 22; והיהודי משה פיאדה, הקארדינאל האפור" של הקבוצה. המשת
הגדולים" האלה הם הממשלה האמתית של טיטו.
חוברת קמנה ופצצה. יוגוסלביה שונה בפרט חשוב אחד מכל שכנותיה:
היא היתה המדינה הקומוניסטית היחידה (מלבד שכנתה הקטנה, אלבניה), שהשתחררה
מעול הנאצים בכחות עצמה, ללא עזרת הצבא האדום. בה בשעה, שקצינים סובייטיים, בליות
אנשי הנ.ק.ו.ד., הציפו את פולין, הונגריה, רומניה ובולגריה, סילקו כל מי שלא מצא
זן בעיני הממשלה הסובייטית והתכבדו בעמדות המפתח של המדינות, היה ברור, שנוכחותם
ביוגוסלביה מיותרת. ברית המועצות נאלצה להסתפק במשלוח כמה אלפי יועצים צבאיים
וכלכליים.

אולם באביב 1948, התפוצצה פצצה, שהדהימה את העולם כולו. בהגות הספרים
של בלגראד היפיעה חוברת קטנה, שהכילה חליפת-מכתבים בין המרשל טיטו ובין
הממשלה הסובייטית. פירושה היה: הכרזת-מלחמה יוגוסלביה על הקומינפורם, ולמעשה,
על הגנרליסימו סטאלין.

"רמה מוסרית ירודה", נראה, שהמלחמה החלה כמעט לא במכוון, מתוך
המציאות היומיומית. נוכחותם של ה"יועצים" הסובייטיים החלה להרגיז את חבריהם
היוגוסלביים. הקצינים הרוסיים, גאים בהצלחותיו של הצבא האדום במלחמה האנטי-נאצית,
התיחסו אל הצבא היוגוסלבי כאל כיתה א', שיש ללמדה את ראשית התורה. ואילו
הקצינים היוגוסלביים, בעלי המסורת הקרבית המפוארת, מימי המלחמה הפרטיזנית הגדולה,
מאסו במוריהם הסובייטיים.

הדבר הגיע לשיא, כשמילובן דגילס, אחד מ-5 הגדולים, הכריז בועד המרכזי של
המפלגה הקומוניסטית (היוגוסלביה): רמתם המוסרית של הקצינים הסובייטיים נופלת
מרמתם של הקצינים הבריטיים.

הודעה זו הגדישה את הסאה. ב-18 במרס 1948, שלח המרשל בולגאנין, שריהבטחון
הסובייטי, מברק לגנרל בארסקוב, ראש היועצים הצבאיים הסובייטיים ביוגוסלביה, בו
דרש, כי כל היועצים הצבאיים הסובייטיים יתורו מיד אל ברית המועצות. הסיבה: הם
מוקפים אוויר חסרת-ידידות.

היה זה רק הצעד הראשון. למחרת היום, ביקר ראש הצירות הסובייטיות אצל
המרשל טיטו והידיע לו, שממשלתו פקדה על יציאת כל היועצים האנטי-מוסריים. גם כאן, היתה
הסיבה פשוטה, למראית עין, אך בעלת משמעות עמוקה בהוי של מדינה דיקטטורית:
ממשלת יוגוסלביה אסרה על כל פקידיה למסור ליועצים הסובייטיים אינפורמציה כלכלית
סודית. על היועצים הוטל לקבל את האינפורמציה המבוקשת מידי הממשלה היוגוסלביה,
ומידי המרשל טיטו עצמו. באותה שעה החלו אנשי הבולשת הפוליטית, שהיא מן
היעילות והתקיפות, גם בעולם הקומוניסטי, לעקוב אחרי היועצים הסובייטיים ולפקח
על תנועותיהם.

יריות בקאבארט. תשובותיו הראשונות של טיטו היו מתונות. הוא העמיד
פנים, כאילו היה כל הסכסוך מבוסס על אי-הבנה, שאפשר היה לסלקה בנקל, לוא
שלחה המפלגה הסובייטית משלחת-בירור ליוגוסלביה.

המשכורות, ששולמו למוכחים הסובייטיים, עלו פי 4 על משכורותיהם של
מפקדי הצבא שלנו, ופי 3 על משכורות חברי ממשלתנו, טען טיטו. "מובן, איפוא,
שהאמנו, כי סכומים אלה הם מעמסה כלכלית ואיצדק פוליטי, שקשה היה להסבירם לעמנו...
ביקשנו להקטין את התשלומים ליועצים... אולם השגריר הסובייטי השיב, שאי-אפשר
להקטיןם, ושעלינו להסתדר איך שהוא..."

על התנהגותם האישית של השליחים הסובייטיים יכול טיטו להעיד בעצמו: בנו
גורה, בקיבה, עיי קצין רוסי, בקאבארט בלגראד, בשעת קטטה. הנושא: בחורה.

"טרוצקי ושאר הבוגדים". בתחילת הסכסוך, לא דאג סטאלין דאגה רבה מדי,
אחרי ככלית הכל, טיטו לא היה אלא אחת הדמויות הקטנות בעולם הקומוניסטי. סטאלין
היה בטוח, שדי להטיל עליו את החרם הרוחני של המפלגה-הבינלאומית, כדי לפקות את
עיני המפלגה היוגוסלביה ולגרום למרידה, שתאטא את טיטו ו"קבוצתו" מן השלטון.

המפלגה הסובייטית דחתה, איפוא, את דרישתו של טיטו לשלוח משלחת-בירור
ליוגוסלביה. אין כאן כיום לאי-הבנה, אמרה. זהו ענין של עקרונ. טיטו הוכיח בנאומיו
הגלויים, שהוא בנו בעקרונות המארכסיזם. הוא יורשם של המנשיביקים הרוסיים, של
טרוצקי ושאר הבוגדים.

מאחורי מסך העשן של המליב, התגבש אט-אט הרקע האמתי של הסכסוך. טיטו
סרב לשלב את הכלכלה היוגוסלביה במערכת התכונ הסובייטי. בה בשעה, שהרוסיים רצו
להקים תעשייה גדולה בברית המועצות בלבד, ויעדו לשאר מדינות הגוש תפקיד מדינות
חקלאיות, חלם טיטו על הפיכת יוגוסלביה למעצמה תעשייתית עצמאית.
"לא חזרתי באורירן!" תוצאות התקפתו של סטאלין על טיטו היו מאכזבות.

גרבי נילון בבגראד: הנערות הכפריות עומדות מוקסמות מול חלון הראווה. אולם
מיס רבים יורטו בדאנבה לפני שידן תשיג את הסכום: 19 ל"י לזון, רמת המחיה עודה ירודה.

הכברה פוליטית לחיילים: הצבא מתיחס בזלזול למשמעת האוטומטית
המקובלת, ומשקיע את הדגש על האדם.

המחזור הנורא במכוונת עיי